

abana

Mahmut MAKAL- FAUSTUN İDİĞİ
Hayati T. YILMAZ- SON KÖY ENSTİTÜSÜ
YOKSULLUKTAN VARSILIKLA İZVİÇ-
Seyfi KORYÜREK
İLKOKULCU ÖĞRETİMEN GÖZÜLE
KÖY ENSTİTÜSÜ
Seyfi KORYÜREK- Hayati T. YILMAZ
ÖĞRENCİ GÖZÜLE KÖY ENSTİTÜSÜ
GÖRÜŞME YATIRILARI

SAYI 202

MAYIS 1993

TEK ABANA'DA TEKLEDİ

30 Martta, "Abana enerji hattı"nda 220 olması gereken "elektrik voltajı" 380'e yükseldi.

Bu durum, çarşı içindeki tv, buzdolabı, çamaşır makinesi, yazarkasa gibi

gereçleri çalışmaz duruma soktu.

Pek çok Abanalı, bozulan gereçleri nedeniyle zarara girmiş bulunuyor. Bu bozukluğun sorumlusu kimdir? ^{3 Nisan tarihli}
Yeni İnceleme'den Çıktı

GELECEK SAYIMIZDA

- Cumhuriyet alanı yeniden düzenleniyor.
- Yücel Türkbay Ceddesi sonuna dek açıldı.
- Kanalizasyon çalışmaları sürüyor.
- 7 sera, 5 kivi fidanlığı, 5 de ceviz fidanlığı kurpluyor.
- Anadolu Lisesi kurulması çalışmaları var.
- Yakabaşı Tavukçuluk kooperatifinin arsasının satışından sağlanan gelir ve faizleri Kurban Bayramından sonra ortaklara dağıtılacak.

Bu haberlerin çoğu neredeyse birer "başlık" olarak bize ulaştı. Gelecek sayımızda ayrıntılı olarak verebileceğimizi umuyoruz.

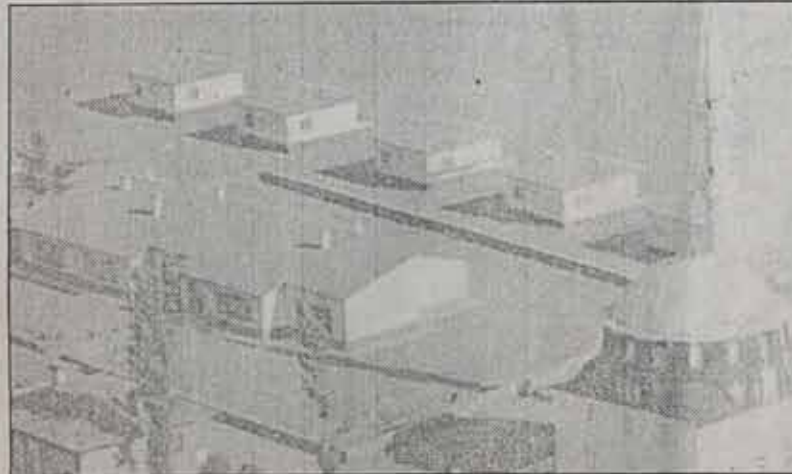
KASTAMONU LİGİ TAMAMLANDI TAKIMIMIZ GRUBUNDA İKİNCİ

Kastamonu amatör futbol ligi her iki grupta da tamamlandı.

Takımımız Abana Gençlerbirliği, Yolspor'un ardından grubunda ikinci oldu.

**GÖLKÖY ENSTİTÜSÜ
KÖKENLİLERİN
KASTAMONU TOPLANTISI
26/27 HAZİRANDA**
Ayrıntılı haberimiz 3. sayfa

**ABANA DENİZ ŞENLİKLERİ
30 TEMMUZ - 1 AĞUSTOS**

Atatürk İlköğretim Okulu, Yeni Cami ve yerine otel yapılacağı bildirilen Beşevler (Foto Abana-1975)

VERGİLER AÇIKLANDI: İSVEÇ'TE OTURAN AHMET YILMAZ VERGİDE BİRİNCİ

Abana Malmüdürlüğü, 1992 durumlarına göre bu yıl en çok vergi ödeyecek 10 kişinin adlarını açıkladı.

Açıklamaya göre, üç yıl önce Ayşe Yılmaz'la "YILMAZLAR Supermarket"i kuran Ahmet Yılmaz (49), 37 milyon TL ile en çok vergiyi ödüyor.

Ayşe Yılmaz da 32 milyon TL ile ikinci sırada.

Üçüncü sırada 31 milyonla Eczacı Birsen Demirtaş var.

Noter görevini de yürüten ve kimi eski yıllarda vergi birincisi olan (geçen yıllarda da ilk 10'a giren) "başkâtip", bu yıl sıralamada yok. Bu durum Abana'daki tecimsel yaşamın canlandığını vurguluyor.

Geçen yıl ilk 10'da olan Celal Şen, Kadir Can ve Mehmet Ekici bu yıl yoklar.

Bu yıl en çok gelir vergisi ödeyecek kişiler (ödeyecekleri milyon TL ile) aşağıdadır:

Ahmet Yılmaz	37
Ayşe Yılmaz	32
Birsen Demirtaş	31
Şevket Yazgan	30
Mehmet Yıldırım	30
Hüseyin Acar	28
Abdullah Güngör	17
Hüseyin Kaya	14
Nurettin Yuvarlak	14
Burhan Saraç	13

AHMET YILMAZ NE DİYOR?

Ahmet YILMAZ

Özellik (Dergi), Özel.

Gazetemiz Sorumlu Yönetmeni Hayati Tahsin Yılmaz'ın (ve de Salim Yılmaz'ın) kardeşi olan Ahmet Yılmaz İsveç'te oturuyor ve yazları Abana'ya geliyor. Kendisine, Abana'da vergi birincisi olması nedeniyle görüşlerini

sorduk.

- Devletin işlevini yerine getirebilmesi için verginin önemi büyüktür. Ama üzülerek söylemek gerekir ki, Türkiye'de vergiyi daha çok işçi ve memur kesimi veriyor. Özel kesim de işçi ve memur ayarında vergisini verir; toplanan gelirler de çarçur edilmezse, başka bir deyişle yolsuzluklar en aza inerse kalkınma çabuklaşır. Bence vergi vermek, ibadet kadar önemlidir.

- Abana'da vergi birincisiniz. Bu konuda diyeceklerimiz?

- Abana halkının kuruluşumuza gösterdiği ilgiye teşekkür ederim. Onlar ilgi göstermeseydi bu denli gelişemezdik. Kuruluşumuzu daha istediğimiz düzeye getiremedik. Gerçekleş-tirmek istediğimiz türlü yenilikler var. Zaman içinde bu yenilikleri getireceğiz. Örneğin evlere telefonla hizmet verilecek. Tür yönünden de genişlemek istiyoruz.

Abana'nın geleceği nasıldır sizce?

- Abana hızla gelişiyor. Geleceğini çok parlak görüyorum. Özellikle Abana dışındakilerin bu gelişmeyi hızlandıracağını umuyorum.

FAŞİST 12 EYLÜL DÜZENİ SÜRÜYOR MU? SİNOP'TA "DEVİRİM" VE "ULUS" SÖZCÜKLERİ YASAKLANDI

Hesna Altan (İstanbul).

3 Nisan tarihli kimi gazeteler, Sinop okullarında "devrim" ve "ulus" sözcüklerinin yasaklandığını Habere göre Sinop Milli Eğitim Müdürü, okullara

(Sov 2'de)

ÖMER DEMİRİN ABANA GÜNLÜĞÜ

26 Haziran 1956
GELİN ALMAYA GİDİYORUZ

Sinciros (Sarıçiğek) Öğretmeni Hilmi Beyin mitla gününde, meslektaş olarak ben de vardım. Öteki meslektaşlarımızdan gelen olmadı.

Ben çiçek sundum. Çevreden gelen konguların elleri dolu. Tavuk ve başka yiyecekler var. Önce masalar kuruluyor, yiyilip içiliyor. Davullar-zurnalar çalıyor; köçek oynuyor. Biri çıkıp "deeeeee! Deh, ulan varıyok! Ulan deh! Varıyoruz, geliyoruz!" diyor. Pencereden dışarıya iki el av tüfeği sıkılıyor: Güni Güni Birkaç mantar tabancası patlatılıyor. Deh!.. Geliyoruz. Yaşasın!..

Karşıda bir gül gördüm,
Gülü kırmızı gördüm.
Çarşıda gezir iken
Alaca'm kızı gördüm.

Evlenseyem alıktır,
Netice pişmanlıktır.
Bekarlığın sonu yok
Evlilik sultanlıktır.

Ayağa kalkılıyor. Dua ediliyor. Güvey ata biniyor, hep beraber yola çıkıyoruz. Davul-zurna çalarak düğün alayıyla kız evine (Bozkurt'un Bahçe Mahallesi) yaklaşıyoruz.

Gelin evine yakın yerde duruyoruz. Damat attan indiriliyor. Yeniliyor, içiliyor, bağırılıp çağırılıyor. Damat, ustaaa (sağdıg) ile köye dönmek üzere ayrılıyor, biz kız evine varıyoruz. Biraz da orada yonilip içiliyor. Gelin alıp, ata bindiriyoruz. Yine geldiğimiz yoldan davul-zurna ile oğlan köyüne dönüyoruz. Kapaı dayanıyoruz.

Oğlan kızı koltuklarken havaya şeker ve para atıyor; penkli pullar saçılıyor. Çocuklar paraları karmaya çaballıyor.

Akşam damat kepidan girerken dua ediliyor, sırtına yumruklar indiriliyor. Damadın yakınlarından biri de bir bakraq su ile iyice ıslatılıyor.

Yarın da kadınlar gelin görmesine gelecekler.

Bu, Kastamonu halkının düğün töresidir.

SİNOP'TA "DEVİRİM" VE "ULUS" SÖZCÜKLERİ YASAKLANDI

(Bap 196)

yolladığı "muhtıra"da, tüm okullardaki Atatürk köşerlerinden "devrim" ve "ulus" sözcüklerini kaldırmasını istedi.

"Devrim" ve "ulus" sözcüklerinin yasaklanmasını Eğitim-Sen Sinop Şubesi, kimi okul yöneticileri ve öğretmenler tepki ile karşıladı. Yaşaga uymayacağını açıklayan 25 yıllık bir öğretmen için soruşturma başlatıldı.

Bir öğretmen, "devrim" karşılığı kullanılması istenen "inkilap" sözcüğünün, "köpekleşme" anlamına gelen "inkilap"la karıştı-

rıldığını söyleyerek, "devrim" sözcüğünü kullanmayı sürdürceğini bildirdi.

Bilindiği gibi 12 Eylül faşist düzeniyle sözcük yasakları da getirilmişti. Bu haberimizi o dönemin bir öyküsüyle noktalayalım: Karakolda polis, zanlıya sorar:

- Adın ne?

- "Devrim".

-Solculuğun yetmiyor muş gibi, adın da "devrim" hal..

Bu gozdağına zanlı şu karşılığı verir:

- Adım "Satılmış" olsaydı beğenir miydiniz?

KARADENİZ'DEKİ ZEHRİLİ VARİLLER: İLİMİZ KIYILARINDA ZEHRİLİ VARİL YOK

Gazetelerden öğrendiğimize göre, 1988'de iki yabancının Karadeniz'e bıraktığı 400'e yakın zehirli varilden ilimiz kıyılarında vuran olmadı.

İlimizden başka Bartın ve Zonguldak kıyılarına da varil çıkmadı.

İçinde kimyasal artıklar (8 tlr kanserojen) bulunan bu variller 5 yıl önce (1988) kıyılara vurduğunda, kimi yerlerde denize girmek yasaklanmış; bu durum turizmi etkilemişti. Sinop ve Samsun'da (Alaçam ve Gerze ilçelerinde) bu variller için özel depolama yerleri yapılmışsa da, tüm variller buralarda toplanmamıştır.

Zehirli varillerin illere dağılımı şöyle:

Samsun	171
Sinop	121
Ordu	23
Sakarya	15
Trabzon	13
Rize	2
İstanbul	1

abana

SIYASAL GAZETE

HER AYIN BAŞINDA ÇIKAR

KURULUŞU
25 Ocak 1970

ÇIKARAN
Tahsin YILMAZ

GENEL YAYIN
YÖNETMENİ
Hayati Tahsin YILMAZ

YAZI İŞLERİNDE
SORUMLU YÖNETMEN
Fahri KÖSE
Tel: 10 44 ve 70 20

ADRES
ABANA GAZETESİ
37970 ABANA
Telefon: (4664) 1068

İSTANBUL
TEMSİLCİLİĞİ
Tahsildar Sokak, 5
34460 KÜÇÜKPAZAR
Telefon: (1) 513 42 32

SÜRDÜRÜM
HER İSTEYENE
PARASIZ YOLLANIR
(Yurt dışına Yollanmaz)

DİZGİ VE BASKI
GÖRDEM BAŞIMEVİ
Telefon ve Telefax
(1) 539 72 15
İSTANBUL

TARİHİMİZE SAHİP ÇIKALIM

Salim YILMAZ

Türkiye'de materyalist açıdan tarih yazılmaya başlanınca, gerçek tarihimizin varsılığı ortaya çıkmıştı.

Anadolu uygarlıkları olan, öteki bilim dallarında olsun bizim bölgemize ilişkin çalışmalar yok denecek denli azdır. Bizim yaptığımız çalışmalar biraz olsun bölgemizin tarihini ortaya çıkarıyor.

Paflagonyalılardan başlayarak, aşama aşama zamanımıza dek uzanan kültür kalıntılarımızı da işlememiz gerekiyor bu çalışmalarda.

Avrupa'ya çıktığım ilk yıllarda Anadolu insanı ile karşılaşınca, çok farklı insan tiplerini oluşturduğumuz farkına vardım ve bu farklı yanlarımız üzerine kafa yordum. Türkiye'den, Remzi Kitabevinin "kültür serisi"nin tümünü getirtim. Bilmeceyi, ancak bu kitapları okuyunca çözmeye başladım.

Bakınız Bozkurt Güvenç, "İnsan ve Kültür" yaptırım önsözünde neler diyor (Remzi Kitabevi, 3. baskım, 1979):

"İnsanların ve toplumların birbirine neden benzediği ya da benzemediği, insanların ve toplumların nasıl değiştiği gibi sorular, tarihin ve insanın konu edinen sosyal beğeri ilimlerin en güç sorunları arasında yer alır. Geçen yüzyılın ortalarına kadar, filozofların ve düşünürlerin bu tür sorulara verdiği cevaplar birkaç başlık altında veya grupta toplanıyordu:

- Tanrı onları böyle (farklı) yaratmıştır (teolojik açıklama).
- İrkları veya renkleri farklıdır (irksal açıklama).
- Akılları veya ruhları (espirileri) farklıdır (psikolojik açıklama).

- Tarihleri ve özellikleri farklıdır (tarih ya da etnolojik açıklama).
- Üzerinde yaşadıkları doğal çevre farklıdır (coğrafi açıklama).
- Ekonomileri (üretim ilişkileri) farklıdır (ekonomik açıklama).
- Aile, din ve eğitim sistemleri farklıdır (sosyolojik açıklama).
- Yönetim ve hukuk sistemleri farklıdır (siyasal açıklama).

İnsanlar ve toplumları ilgili sorulara verilen yukarıdaki cevaplar, ya da bunlara benzer öteki cevaplar, soruna "neden" ya da "evrensel" bir açıklama getirmemiş, ancak yeni ve başka sorulara yol açmışlardır. "akıl ve ruhlar; üretim-tüketim ilişkileri; dil, din ve eğitim sistemleri; yönetim biçimleri ve hukuk kuralları neden farklıdır?"

Eğer bütün insanlar aynı "Adem Baba" ile "Havva Ana"nın torunları ise, neden ve nasıl farklılaşmışlar? Eğer başka türlerden geliyorsa, Tanrı onları neden farklı yaratmış? Yer, yöre ve ildim gibi coğrafya değişkenleri, bireysel ve toplumsal farklara sebep oluyorsa, aynı iklim kuşağında yaşayan komşu toplumlar neden birbirine benzemiyorlar? Bütün bireysel ve toplumlar farkları soyaçekim kuralları yani genetik ve biyolojik etkilerle belirleniyorsa, görünürde aynı ırktan olan veya aynı soydan gelen toplumlar arasındaki sosyal/kültürel ve psikolojik farklar nasıl açıklanabilir?

Geçen yüzyılın ortalarında, bir tarih felsefesi olarak başlayan ve bir tarih bilimi olarak gelişen antropoloji (insan bilimi), yukarıdaki temel sorulara, geleneksel açıklamaların birçoğunu, aynı zamanda ve bir amaç için alan teori düzeyinde, bir kültür kavramı ile cevap vermeye çalışmıştır:

- İnsanlar benzerler, çünkü kültürleri benzer;
- İnsanlar benzemezler, çünkü kültürleri farklıdır;
- İnsanlar değişirler, çünkü kültürleri değişmektedir.

Antropoloji ilimlerinin kültür sorunları ile uğraşan dalına bugün "etnoloji" veya "sosyal-kültürel antropoloji" adı verilmektedir. Buradaki "kültür", günlük dilimizdeki "kültür" sözcüğünden çok daha geniş kapsamlı bir kavram olarak, "hars" veya "uygarlık" anlamında kullanılmaktadır.

Yine bu yapıtan "Antropolojinin Doğuşu ve Sorunları" başlıklı birinci bölümünden alıntılar:

"Bilim, insanlığın soru sormasıyla başlamıştır, denilebilir. Üzerinde yaşadığımız dünya ve evren üzerine sorulan geçerli sorulara verilen güvenilir cevaplardan doğa bilimleri, insanlığın kendisi ile ilgili geçerli sorulara verdiği güvenilir cevaplardan ise sosyal-beğeri bilimler doğmuştur. Bilimlerin gelişmesinde geçerli (yani cevaplandırılması mümkün) olan sorular az değiştiği halde, güvenilir (doğru) cevaplar sürekli olarak değişmektedir (...)

Tarihin kurucusu olarak tanınan Herodot'u, Çiğero'ya ve bazı Batı kaynaklarına göre, antropolojinin (insanbilim) de babası sayılmak gerekir. Çünkü Herodot, Akdeniz çevresindeki ülkeler komşusuna da götürüp işitdiklerini yazmakla yetmemiş, bu ülkelerde yaşayan insanların, tarih açısından neyin farklı oldukları sorusuna da bir yanıt aramıştır. Herodot bu toplumların giyim ve davranışlarında, törede, teknoloji ve politika düzeylerinde nasıl farklı olduklarını büyük bir ustalıkla anlatmış. Başka bir deyimle onları kültürlerini incelemiş; tarihi olayları kültür farklılıklarıyla açıklamaya çalışmış; böylece toplumla tarih arasındaki karşılıklı ilişkiyi gönen ve değerlendiren ilk düşünürler arasında yer almıştır."

(Sona 4'tür)

GÖLKÖYLÜLERDEN HABERLER

GÖLKÖY ENSTİTÜSÜ KÖKENLİLERİN KASTAMONU TOPLANTISI 26/27 HAZİRANDA

(Bartın Özel)

Gölköy Enstitüsü kökenlilerin Kastamonu toplantısı 26 ve 27 Haziranda yapılacaktır.

20 Haziranda (1992) Zonguldak'ta, ardından da 5 Eylülde Bartın'da toplanan Gököylüler, gazetemizden izlediğiniz gibi, bu yılın Haziranında Gököy'de buluşacaklar. Bu amaçla Zonguldak ve Bartın temsilcileri seçilmişti.

TEMSİLCİLER KASTAMONU'DA

Zonguldak temsilcileri Muharrem KILIÇ ile Ali Osman YILMAZ; Bartın temsilcileri Halil CEYLAN, Cahit KAYA ve Mehmet SAYDUR'dan oluşan "girişim grubu", 6 Nisanda Kastamonu'ya gitti.

Girişim Grubunu Özdemir TAN, Hasan EMİRALİ, İhsan UKRAY ve Faik ÇİVELEK Özkan Kitabevinde (Kastamonu) karşıladı.

TOPLANTI İZİNİ ALINIYOR

Girişimciler, yukarıda adları anılan Gököylülerin de katılımıyla bir dilekçe

hazırlayarak valiliğe başvurdular. Vali Yardımcısı Ali Deniz SİRMEN, topluluğa oldukça olumlu yaklaşarak toplantı isteğini uygun buldu. Böylece, Kastamonu toplantısının tarihi 26 ve 27 Haziran olarak kesinleşti.

Daha sonra Milli Eğitim Müdürlüğüne giden temsilciler, Müdür Yardımcısı Sabri ÜZ ile görüşerek, oradan da olumlu izlenimlerle ayrıldılar.

TEMSİLCİLER GÖLKÖY'DE

Daha sonra Gököy'e giden grup, Müdür Yardımcısı Kamil ORAL ile görüştü. Okul gezilerek anılar yenilendi.

GÜNDEM

İllerden temsilciler seçimi ve "Ön gündem" için yeniden toplanıldı.

Ön gündem:

- 26 Haziran günü Gököy'de toplanılacak. Okul gezilecek, okulda yemek yenilecek (okulda yatılmayacak).

- 26 Haziran akşamı Uzunyazı kuruluşlarında program sürdürülecek.

Kastamonu Merkez dışından bu toplantıya geleceklerin kaç kişi olduklarını (yalnız ya da eşleri ile), buldukları il ya da ilçe temsilcilerine 1 Hazirana dek bildirecekler.

Bu toplantıda, yararlanılacak en etkili basın organının Abana Gazetesi olduğu ve duyuruların bu gazete ile yapılması da kararlaştırıldı.

KESİN GÜNDEM İÇİN TOPLANTI

Kesin ve ayrıntılı gündem için 27 Nisanda Safranbolu'da toplanılması kararlaştırıldı. 27 Nisandaki Safranbolu toplantısına yukarıda adı geçen Gököylülerden başka, Çankırı'dan Nuri Çelik YAZICIOĞLU, Samsun'dan Ali DÜNDAR, Ankara'dan Mustafa YANIK-KAYA ve İstanbul'dan da Hamdi AKÇAOĞLU çağrılacak (kesin gündemi gelecek sayımızda duyurabileceğiz)

Gölköy Enstitüsü kökenlilerin, toplantı öncesi görüşlerini, temsilcilere bildirmeleri istendi.

ARAÇ'TA MİNİ TOPLANTI

Zonguldak ve Bartın temsilcileri dönerlerken, Gököy kökenlilerin en çok olduğu Araç'a uğrayarak, Gököylülerle bir "mini toplantı" yaptılar.

GAZETEMİZDEN GÖLKÖYLÜLERE

Gazetemiz Abana sayfalarının Gököy kökenlilere açık olduğunu duyurmuş, eğitim tarihinizin yüz akı olan köy enstitülerinin 53. kuruluş yıldönümünü candan kutlar.

"köy enstitüleri ve halk eğitimi" adlı iki panel (tartışma) yer alıyor. Ayrıca bu şenlik için "çağdaş eğitim ve köy enstitüleri" konulu bir yarışma açıldı.

Öte yandan, öğrendiğimizize göre, Yazar Mahmut MAKAL Kastamonu toplantısına katılacaktır.

Gazetemiz Genel Yayın Müdürü Hayati Tahsin YILMAZ da Kastamonu toplantısına katılacak.

LAİKLIĞIN TÜRKİYE'DEKİ GELİŞİMİ VE UYGULAMASI

Mehmet SAYDUR

(Eğitici-Yazar)

Yeni Türk devleti laiklik yolunda kuruluş aşamasından başlayarak bağımsızlık ve ulusal iradeyi (egemenlik) esas almıştır. Amasya Tanımı, Erzurum ve Sivas kongreleri, TBMM'nin kuruluşu gibi gelişmeler, ulusal iradeyi "ulus" a vermiştir. Böylece, Tanrısal kökenli teokratik egemenlik anlayışı büyük bir darbe yemiştir.

Ulusal Kurtuluş Savaşının kazanılmasından sonra laiklik yolunda "hızlı, köklü ve etkin" adımlar atıldı: Önce saltanat kaldırıldı (1922), ardından Cumhuriyet ilan edildi (1923), halifelğe son verildi (1924), eğitim birliği (Tevhidi Tevrisat-1924) yasası geldi. 1924-25 yıllarında da medrese, tekke ve zaviyeler kaldırıldı; tarikatlar yasaklandı, giyim-kuşam devrini yapıldı, kadın hakları gündeme geldi. 1928'de dil ve yazı devrimi yapıldı, anayasadan, devletin dininin İslam olduğu çıkarıldı. 1937'de de laiklik ilkesi anayasaya kondu.

Yeni Türk Devleti "tam bağımsız" olmak zorundaydı. Bunun için de laik olmak kaçınılmazdı. Gerek dışı karşı, gerekse iç siyasal yaşamda devletin bağımsızlaşması için "din baskısı"ndan kurtulması gerekiyordu.

Ulusal egemenlik ilkesinin somutu ve uygulamısal sistemi "halkçılık" idi. Halkçılık, dinsel egemenlik anlayış sistemini terk etmek demektir. "Dinsel egemenlik" yerine "halk egemenliği"nin esas olması "laiklik"le oluyordu.

Devletin ulusal olması, dinin devletten ayrılmamasıyla oluyordu. Dinsel düzen değil, insansal-bilimsel düzen geçerli olacaktı. Dinsel nitelikteki Osmanlı Devletinde "ulus" farklılığı değil, "din" belirleyici bakış açısı oluyordu. Türk, Acem, Arap... arasında bir ayrım yapılmamıştı.

Eşitlik yönünden de laik olmak koşulu. Din, inananı ayırmı gözetilmeksizin herkese eşit değer verilmeliydi.

"Amaç" için "laik" olmak gerekiyordu. Amaç, çağdaş uygarlık düzeyine ulaşmaktı. Çağdaş uygarlıkta dinsel kurumların ve dinin toplumsal yaşantıdaki etkilerine yer verilmemektedir.

Özette laiklik, çağdaş devletin ve toplumun varlığı ile özdeşdir. Çağdaş toplum ve devlet var olmak istiyorsa laik olmak zorundadır.

Altı yüz yıl dinsel kumullarla yönetilen Osmanlı, Atatürk'ün de belirttiği gibi, "yalnız Tanrı yolunda olacak denli derin bir gaflet ve yorgunluk beşiğinde Türk ulusunu uyuttu. Dinsel düşünceler uğruna fetihler yaptı; sonuçta kendi öz vatanını savunamadı; halkını koruyamadı. İşte dinin ve din duygusunun Türk ulusuna bıraktığı nezi ant..."(*)

Türkiye'de laiklik, bağımsızlık; özgürlük; egemenlik demektir. Aydınlanma; uygar olma; bilimsel ve akılcı davranma demektir. Değerli hukukçu-yazar Y. Güngör Özden'in de belirttiği gibi, şeriatla karşı olmak demek, insan haklarından yana olmak; bireyden yana olmak; kadın ve erkek eşitliğinden yana olmak demektir. Bağımsızlığımızı, aydınlanmamızı, uygarlaşmamızı, akılcı olmamızı, bilimsel olmamızı, adam olmamızı sağlayan Mustafa Kemal'e saldırmak demek, bu değerlere saldırmak demektir. Bunun başka hiçbir anlamı yoktur.

"Kemalizm", Batı'daki aydınlanmanın Türkçesidir. Kemalizmden uzaklaşmaya çalışılrsa da o, "yıldız" gibi parlayacak; yıldız olacak, ıstık tutacak...

*) Derleyen Hüsnü Tezcan, Atatürk'ün Yazdığı Yurttaşlık Bilgileri. Çağdaş Yayınları, İstanbul, 1989. Sayfa 19-20

HAYATİ TAHSİN YILMAZ İLÇEMİZE GELDİ

Abana Gazetesi Sahibi, Eğitimci-Yazar Hayati Tahsin YILMAZ, bayram için gazetemizi ziyaret etti.

İlçe Milli Eğitim Müdürü Mazhar ÖZCAN'la görüşen

YILMAZ'ın, Gököy Enstitüsü ile ilgili yazın konusunu araştırmaları devam ediyor.

Çatalzeytin Mektubu

Gazetesi

(30 Haziran 1990)

CUMAYANI'NDA MUSTAFA BUDAK'LA

Sabahleyin Plaj Sokak-taki evimden bisikletle çıkıyorum. Bu kez yolun botu.

Harmason Köprüsünü geçiyorum. Elektromekanik'i de geçip İlişi Çayına dayanıyorum. Köprüye girmeden çay boyu yukarıya vuruyorum. Abana kadar olmasa da biraz düzlük var. Çayın iki yanına "aer" yapılmış. Sonra dar bir tahta köprüden karşıya geçiyorum. Bizim daha gidince bir değirmenle karşılaşırım. Su azlığından olacak, çalışmıyor. Dışarda, kenara yaslanmış koca bir değirmen taşı var. Değirmenden sonra yine ağaçtan yapılmış bir köprü var. Köprüünün üzeri kırmızı kiremitlerle örtülü. Karşıdaki kubbeli ve ilginç minareli bembeyaz camii de bu görüntüye canlılık veriyor. Özenle köprüyü geçip, caminin yanına varıyorum. Osmanlı devrindeymişim gibi görüyorum kendimi. Mezarlıktaki taşlar da o biçim. Sütunlar var.

Burası Yakaören'in (İlişi) Cumayanı Mahallesi. Henüz kimse yok. Bekliyorum. Bir yaşlı yaklaşıyor: Mustafa Budak. "Selam"dan sonra dalıyoruz konuşmaya:

- Çocukluğumuz buralarda mı geçti?

- Çocukluğum Cumayanı'nda geçti. İlk buraya okul yoktu. Aşağıda, çarşıdaydı (Yakaören). Bir taş yapının içinde okuduk. Buraya da okul yapıldı, üçüncü sınıfta burada okudum, okulu burada tamamladım.

- Yıl?

- Dur bakalım? 1936

- Doğum tarihiniz?

- 1328. Yani 1922. Bizim okuduğumuz zaman burada 250-300 öğrenci vardı.

- Şimdi?

- Şimdi maalesef 50-60 tane bığe kaldı.

- Çoğu İstanbul'a mı gitti?

- Yüzde 80'i-90'ı İstanbul'da. Benim bir kardeşim var, elli yıldır buraya gelmedi. Çocukları yetişti, kimisi doktor; kimisi labbaratavare. Bilmem neler... Uzun boylu anlatmaya gerek yok.

- Sizler en çok İstanbul'un neresinde bulunuyorsunuz?

- Bostancı kısmında.

- Boğazın Karlıca sırtla-

rında da varsınız.

- Orada da var.

- Cumayanı'na gelirken iki köprüden geçtim. Hele şu anlık köprü çok ilginç. Çevrede eşi yok.

- 90 yaşındakiler bile bilmiyor bu köprüünün tarihini.

- Camii ne zaman yapılmış?

- Caminin tarihi var: 1895.

- Caminin yanında sütun başlığı var. Bu konuda bilginiz var mı?

- Mezarların içindeydi bu, yol geçince buraya alındı.

- Bunun gerisi var mı?

- Var, var!

- Nerede?

- Şurada yatıyor bunlar. Efendim, bu mezar taşları çakılın üzerine yan yatmış.

- Bunları kurtarmamız gerekiyor. Bu sütunlardan bu çevrede çok olduğunu söylüyorsunuz.

- Evet, çok var!

- Demek ki, bu konuda araştırma yapabiliriz.

- İnanlım. Hükümetle temas kurmak şartı ile tabii.

- Önce muhtarla, sonra müze müdürüyle görüşmemiz iyi olur.

- İyi olur.

- Sizin en çok başınız Bozkurt'la mı, Gemicilerle mi, Abana'yla mı?

- Bozkurt'la.

- Nereden ileri geliyor sizin bu Bozkurt'la anlayışınız?

- Şimdi eskiden malum, Evrenye'ye (Gemiciler) yol yoktu. Tanışma olarak Evrenye ile Bozkurt'tan ve Abana-

dan iyiyiz. Evrenye ile uzaklığımız ulaşımındadır.

- Abana ile bu çevrenin barışması gerekiyor. Sırca bu uzaklık neden ileri geliyor?

- Sana şöyle izah edeyim: Karayolundan önce burada motorculuk vardı. Denizde çalışıyorduk. Ben bilakis bunun içinde yaşadım. Ne bileyim ben, Abanahlar bize yabancı gözüyle bakarlardı. Vapur oraya uğruyor ya, bizi vapura sokmazlardı.

- Niye sokmazlardı?

- Sokmazlardı işte. Halatlarımızı bile kestiler.

- Biraz açar mısınız bu konuyu?

- Biliyorsunuz 1950 yılından sonra burası Demokrat'ı, orası Halk Partili. 1946'dan doğru geliyor bu. Onun için anlayamadık.

- Siz o zaman muhalefetteydiniz. Yol parası falan da vardı.

- Tabii, tabii. Ben yolda çalışmadım ama parasını ödedim. Para vermeseydim çarşıcağıtım.

- Enver Paşanın ata soyları buralara da gelmişler mi?

- Onları bilmem.

- Siz partiliktikten mi Bozkurt'tan yanasmız, yoksa ilk olarak mı onları yakınımsız. Bozkurtlularla yakınlığınız var mı?

- İlk olarak desem yalan söylemem. Anlaşıyoruz onlarla. Ama Abana ile imkanı yok, anlaşamıyoruz.

- Bu konu antropolojik bir konu.

- Ben orasını bilmem.

(25 Temmuz 1989)

Mustafa BUDAK (solda), "Mehdi" olarak bilinen Murat YILDIZ (katar sırtında) ve Avni TURAN. (Öğretmen Avni Turan'la yaptığımız konuşmayı da sırası gelince sunacağız)

TARİHİMİZE SAHİP ÇIKALIM

(Başı 2'de)

Hemeros'un İlyada'sında, Truva Savaşına tüm Anadolu halkları ile beraber Paflagonyalıların, Pleymania yönetiminde katur birlikleriyle katıldıklarını öğreniyoruz. Göfmet katirelerinin Paflagonyalıların sürdürümcüsü olduğu anlaşılıyor.

Değirmenlerimiz, demirci dükkânlarımız, zeytin ve kestane ağaçlarımız, kalmayan kayıklarımız ve doğamız bize paflagonyalılardan kalmıştır.

Truva Savaşını Yunanlılar kazanınca, Ege ve Akdeniz ulusları Miletoslulardan başlayarak, Cenevizlilere kadar kıyılarımızı zaptedip deniz ve kara ticaretini tekellerinde tutmayı başardılar. 13. yy'dan başlayarak aşama aşama Orta Anadolu ve İskendiyar bölgesine yerleşen halkımız, paflagonyalılar gibi buraları ellerinde tutmayı başarmıştır.

Demek ki biz, Paflagonyalıların sürdürümcüsü durumundayız. Sizlere vurgulamak istediğim de budur.

Yöresinizde oluşan kavgalar, ekonomide geri kalmılıktan kaynaklanıyor. Abana-Bozkurt kavgası antropolojik olduğu kadar, farklı feodal kökenlerden de kaynaklanıyor. Tarihin eski devirlerinden beri bu topraklarda sürekli kavgalar olmuştur. Bu kavgalar olmasaydı, kimbilir bu denli gelişemezdik. Batıya göçer olmasaydı; bu daracık yöreye sığmazdık, bu verimsiz topraklarda yoksulluğumuzu yene-
mezdik.

Bundan böyle barış içinde yaşamalıyız.

Bizi, varıl doğamızın turizm endüstrisi kalkındırabilir. Anadolu uygarlıklarında tüm eski yerleşim yerleri, kalıntıların ören yerlerinde sergileyerek turizmde etkin bir yer kazanabiliyorlar. Paflagonyalılar olarak bizler bu olanaklardan neden yararlanamayalım?

Romalılarla Pontuslular (Pompei ile Mithridates) arasında Taşköprü'nün Zımbalı Tepesi çevresinde yapılan savaş Romalılar kazanınca, Pontuslular Amasya'ya çekiliyorlar. Belde Romalılar kalıyor ve burada Pompeopolis (Pompei'nin kenti) kurularak Doğunun başkentliğini bile yapıyor. Efeslerden büyük olduğu söylenen bu artık kent, yapılacak kazılarla arkeolojik açık hava müzesine dönüştürüldüğünde, tüm bölgemizin turistik değeri artacaktır. Ankara ile yaptığımız yazışmalarda, kazılara ilerki yıllarda başlanacağı yanıtını aldım. Ama hangi ilerki yıllar, belli değil!

Peki, biz nasıl kalkınacağız? Geri kalmışlığımızın siyasal kavgalardan kaynaklandığını belirttik. Hep birlikte Ankara'ya baskı yaparak Pompeopolis'i kurtaramaz mıyız? Bu bizim en doğal hakkımız (ve de görevimiz) değil mi?

Pompeopolis'e sahip çıkmalıyız. Bizi Pompeopolis kurtarabilir geri kalmışlığımızdan.

(Pompeopolis konusuna ayrı bir yazımızda değineceğiz) Hoşça kalınız.

Salim YILMAZ

RENKLER VE ÇİÇEKLER

Ben bir yaşam boyu bütün renklerden Hem alı, hem moru, sarıyı sevdim. Bağda, ormandaki yoz çiçeklerden Derleyip bul yapan arıyı sevdim.

Menekşe toplamış bütün renkleri, Nüföfer, şokayık, kır çiçekleri. Çiğdem, hatmiyi, papatyaları, Mevsimlerden en çok baharı sevdim.

Turuncu, lacivert, pembe hep başta, Beyazın, mavinin yeri bir başka. Leylağı, nergizi deli bir aşkla, Yeşil ormanları, kırları sevdim.

Çiçeklerdir doğamızın zengini, Lüle, Sömbül aratır hep kendini. Nazlı gelincigin o al rengini, Tomurcuk tomurcuk gülleri sevdim.

Necati DURUÇAYLI